

*dr Paweł Dziekański*¹

Instytut Prawa, Ekonomii i Administracji
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Pozycja i ocena roli miast w procesie rozwoju lokalnego w kontekście kondycji finansowej (na przykładzie miast makroregionu Polski Wschodniej)

WSTĘP

Teoria ekonomii ma problem z jednoznacznym opisem sektora publicznego, czy z wyraźnym wskazaniem zasad jego funkcjonowania, a przede wszystkim z przedstawieniem celów i zadań, jakie ma do realizacji [Kleer, 2005, s. 9]. Gospodarowanie majątkiem, inwestowanie, świadczenie usług, zarządzanie finansami itd. ma wpływ na regionalną gospodarkę. Identyfikacja potencjału ekonomicznego w skali lokalnej umożliwia rozpoznanie obszarów o niższym standardzie życia, by następnie podjąć działania poprawiające sytuację ekonomiczną [Czornik, 2013, s. 36–52; Olak, Pawlik, 2013].

Rozwój jest stymulowany przez tzw. bieguny wzrostu [Piętaś, 2014]. Mogą być nimi branże czy przedsiębiorstwa, wyróżniające się wysoką dynamiką rozwoju, czy też społeczności lokalnej [Domański, 2006; Bogusz, Tomaszewski, 2015, s. 50–59]. Zmiany społeczno-gospodarcze małego miasta mają wymiar lokalny i stanowią proces pozytywnych przemian ilościowych i zmian jakościowych oraz na proces rozwoju całego regionu [Korzeniak, 2011, s. 95–99; Kisiała, Stępiński, 2013]. W odniesieniu do miasta zasobami potencjału ekonomicznego są np. surowce, kapitał ekonomiczny, społeczny i naturalny (elementy zrównoważonego rozwoju), finanse czy zasoby ludzkie.

METODOLOGIA I CEL BADANIA

Celem artykułu jest zaprezentowanie możliwości wykorzystania wskaźnika syntetycznego do oceny i rozpoznania przestrzennego zróżnicowania kondycji

¹ Adres korespondencyjny: pdziekan@interia.eu

finansowej miast makroregionu Polski Wschodniej. Prowadzona analiza ma charakter statyczny oraz dynamiczny i obejmuje 70 jednostek (w tym 14 miast na prawach powiatu). Jako materiał źródłowy wykorzystano dane z Bazy Danych Lokalnych GUS (lata 2003, 2005, 2010, 2014).

Zmienne wybrane do badania określają możliwości realizowania zadań przez gminy, ich samodzielność finansową, kierunki rozdysponowania środków, a tym samym stopień uniezależnienia się gminy od organów państwowych. Większa samodzielność determinowana przez uzyskiwanie dochodów własnych jest jednak powiązana z aktywnością mieszkańców, a także od stanu zagospodarowania terenu. Wydatki inwestycyjne kształtują aktywność inwestycyjną gminy, co w dalszej perspektywie kreuje jej atrakcyjność (tabela 1).

Tabela 1. Zmienne opisujące kondycję finansową miast (*per capita*)

X1	dochody ogółem	S	X12	wydatki ogółem	S
X2	dochody własne	S	X13	wydatki inwestycyjne	S
X3	dochody z PIT	S	X14	wydatki bieżące	D
X4	dochody z CIT	S	X15	wydatki na rolnictwo i łowiectwo	S
X5	dochody z podatku rolnego	S	X16	wydatki na transport i łączność	S
X6	dochody z podatku od nieruchomości	S	X17	wydatki na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	S
X7	dochody z podatku od środków transportowych	S	X18	wydatki na gospodarkę mieszkaniową	S
X8	wpływy z opłaty skarbowej		X19	wydatki na oświatę i wychowanie	S
X9	dochody z majątku	S	X20	wydatki na kultur i ochronę dziedzictwa narodowego	S
X10	subwencja	D	X21	wydatki na ochronę zdrowia	S
X11	dotacja	D	X22	wydatki na administrację publiczną	D
			X23	wydatki na obsługę długu	D
			X24	wydatki na pomoc społeczną	D

S – stymulanta, D – destymulanta

Źródło: opracowanie własne.

Wybrany zestaw cech poddano analizie pod kątem ich zmienności i stopnia skorelowania, aby wyeliminować te, które są słabo zróżnicowane i te, które zawierają powtarzające się informacje. Zmienność danych na poziomie poniżej 0,15, pozwoliła z dalszego badania usunąć X1, X6, X12, X14, X19 w przypadku miast na prawach powiatu; X1, X12, X14, X19 – pozostałych miast. Wysoki stopień skorelowania (wartość 0,75; według sugestii Zelasia [2000] i Wysockiego [1996]) pozwolił usunąć zmienne X1, X6, X12, X14, X21 w przypadku miast na prawach powiatu, i X6, X12, X14, X21 – pozostałych. Brak pełnych danych dla analizowanych

zmiennych z badania wyeliminował X23, X24. Wskaźnik syntetyczny w przypadku obu typów miast tworzyły po stronie dochodowej – X2, X3, X4, X5, X6, X7, X8, X9, X10, X11 i stronie wydatkowej – X13, X15, X16, X17, X18, X20, X22.

Po zamianie destymulant na stymulantę, dokonano unitaryzacji [Wysocki, Lira, 2005; Zeliaś, 2000], która pozwoliła na przekształcenie wartości zmiennych wyrażonych w różnych jednostkach do postaci porównywalnej. Pozwoliło to przeprowadzić agregację danych. Zastosowana w badaniu metoda bezwzorcowo budowy miary syntetycznej polega na uśrednieniu znormalizowanych wartości cech prostych. Syntetyczny miernik przyjmuje wartość z przedziału [0, 1]. Wyższa wartość miary oznacza korzystniejszą sytuację obiektu, niższa wartość słabszą. Otrzymana miara uzależniona jest od ilości i rodzaju przyjętych zmiennych do badania.

Na koniec w oparciu o wartości miernika obiekty uporządkowano liniowo według wartości malejących miary oraz podzielono jednostki na 5 grup typologicznych, wg wartości rozstępu 0,2. Na tym etapie dokonano także oceny dysproporcji w poziomie miary kondycji finansowej [Bury, Dziekański, 2012, s. 7–29; Satoła, 2015, s. 115–123; Dziekański 2015].

KONDYCJA FINANSOWA I JEJ SYNTETYCZNY OPIS

Kondycja finansowa to zjawisko złożone, trudne do pomiaru i opisu na podstawie jednej cechy. Kształtują ją np. poziom wzrostu gospodarczego, bezrobocie, stopa inflacji, sytuacja społeczna i gospodarcza [Bieniasz, Gołaś, 2015, s. 27–37]. Procesy finansowe kształtowane są m.in. przez czynniki instytucjonalne oraz organizacyjne, polityczne i ogólnoekonomiczne, prawne, polityczne.

Syntetyczna miara kondycji finansowej wskazuje na różny poziom badanych jednostek, na który ma wpływ charakter gospodarczy jednostki i funkcja obszaru, a także samodzielność finansowa, poziom dochodów własnych czy realizowane wydatki. Wartość wskaźnika wahała się w granicach 0,57 – Rzeszów (woj. podkarpackie) do 0,13 – Sejny (woj. podlaskie) w 2003 r., 0,62 – Krosno (woj. podkarpackie) do 0,13 – Sejny w 2005 r., 0,54 – Rzeszów do 0,15 – Chełm (woj. lubelskie) w 2010 r. i 0,66 – Rzeszów do 0,19 – Braniewo (woj. warmińsko-mazurskie) w 2014 r. Analiza pozwoliła podzielić miasta na 5 grup. Nie ma jednostek należących do grupy A i B z wyjątkiem 2005 r. – Krosno i 2014 r. – Rzeszów – są to miasta na prawach powiatu. Najliczniejszą liczbę analizowanych miast przypisano do grupy D 52 w 2003 r., 51 w 2005 r., 52 w 2010 r. i 56 w 2014 r. Do grupy C w kolejnych latach przypisano odpowiednio 14, 13, 14, i 11 jednostek. W najslabszej grupie było odpowiednio 4, 5 (w tym Przemyśl, miasto na prawach powiatu), 4 (w tym Przemyśl, Chełm) i 2 jednostki. Informacja o tym, które miasta znajdują się w poszczególnych grupach, może mieć praktyczne znaczenie zarówno dla władz samorządowych, urzędów skarbowych, jak też np. dla inwestorów podejmujących decyzję o lokalizacji firmy (tabela 2).

Tabela 2. Poziom wskaźnika syntetycznego kondycji finansowej wybranych miast (2003, 2005, 2010, 2014)

	2003		2005		2010		2014	
A	–		–		–		–	
B	–		Krosno	0,62	–		Rzeszów	0,66
C	Rzeszów	0,57	Rzeszów	0,54	Rzeszów	0,54	Lublin	0,52
	Olsztyn	0,52	Olsztyn	0,46	Kielce	0,51	Białystok	0,48
	Kielce	0,47	Kielce	0,45	Białystok	0,50	Sandomierz	0,41
	Sandomierz	0,52	Ława	0,50	Krosno	0,47	Kielce	0,46
	Mielec	0,44	Puławy	0,49	Olsztyn	0,45	Lubawa	0,49
	Puławy	0,42	Mielec	0,48	Lublin	0,40	Stalowa Wola	0,44
	Ława	0,46	Sandomierz	0,46	Lidzbark Warmiński	0,50	Mielec	0,42
					Sandomierz	0,48		
				Mielec	0,45			
				Puławy	0,42			
				Stalowa Wola	0,40			
D	Zamość	0,37	Lublin	0,37	Ostrowiec Św.	0,30	Tarnobrzeg	0,35
	Lublin	0,35	Białystok	0,36	Tarnobrzeg	0,25	Zamość	0,33
	Białystok	0,35	Stalowa Wola	0,39	Braniewo	0,23	Przemysł	0,23
	Tarnobrzeg	0,24	Ostrowiec Św.	0,30			Chełm	0,20
	Ostrowiec Św.	0,35	Tarnobrzeg	0,24			Puławy	0,39
	Stalowa Wola	0,34	Chełm	0,22			Sejny	0,20
	Chełm	0,34					Dynów	0,23
E	Dynów	0,14	Przemysł	0,18	Przemysł	0,17	Braniewo	0,19
	Sejny	0,13	Dynów	0,14	Dynów	0,17		
	Braniewo	0,18	Sejny	0,13	Sejny	0,17		
			Braniewo	0,19	Chełm	0,15		

$0,80 \leq S < 1,00$ bardzo dobra (A); $0,60 \leq S < 0,80$ dobra (B); $0,40 \leq S < 0,60$ średnia (C), $0,20 \leq S < 0,40$ słaba (D), $0,00 < S < 0,20$ bardzo słaba (E)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Dalszej szczegółowej analizie poddano jednostki, które miały najwyższy wskaźnik kondycji finansowej w 2014 r. oraz najwyższą relację wskaźnika w 2014 r. do 2003 r. Według wskaźnika dynamiki najlepszymi okazały się Lublin (0,52/0,35; 0,17) i Lubawa (woj. warmińsko-mazurskie; 0,49/0,32; 0,17), najslabszymi Elbląg (woj. warmińsko-mazurskie; 0,29/0,48; -0,19) oraz Mrągowo (woj. warmińsko-mazurskie; 0,27/0,41; -0,14). Ze względu na wartość wskaźnika kondycji finansowej w 2014 r. najlepszymi okazały się Rzeszów (2014–2013; 0,66-0,57) i Lubawa (0,49-0,32), najslabszymi Chełm (0,20-0,34) oraz Braniewo (0,19-0,18).

W 2014 roku w stosunku do roku 2010 zróżnicowanie wg kondycji finansowej, nie uległo zmianie (odch. standardowe 0,09), mimo nieznacznego wzrostu rozstępu z 0,39 w 2010 r. do 0,47 w 2014 r. (+0,08). Różnica w poziomie kondycji finansowej

najlepszej i najslabiej ocenianej jednostki wyniosła odpowiednio 0,42 (2003 r.); 0,49 (2005 r.); 0,39 (2010 r.), 0,47 (2014 r.). O niewielkich zmianach wskaźnika w analizowanym czasie świadczyć może także wartość wskaźnika zmienności (tabela 3).

Tabela 3. Zróżnicowanie wskaźnika syntetycznego kondycji finansowej

	2003	2005	2010	2014
min	0,15	0,13	0,15	0,19
max	0,57	0,62	0,54	0,66
wskaźnik max/min	3,80	4,77	3,60	3,47
rozstęp	0,42	0,49	0,39	0,47
odch.standardowe	0,09	0,10	0,09	0,09
średnia	0,33	0,32	0,33	0,31
wsk.zmienności	0,26	0,30	0,26	0,29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

W relacji rok do roku wartość miary syntetycznej kondycji finansowej w latach 2003–2014 prezentuje zarówno pozytywne relacje, jak i relacje negatywne. Pozytywne zmiany zachodziły we wszystkich gminach (co można interpretować jako rozwój; Rzeszów, Lubawa, Braniewo, Lublin), jak i negatywne zmiany (co można interpretować jako regresję; Chełm, Elbląg, Mrągowo; tabela 4).

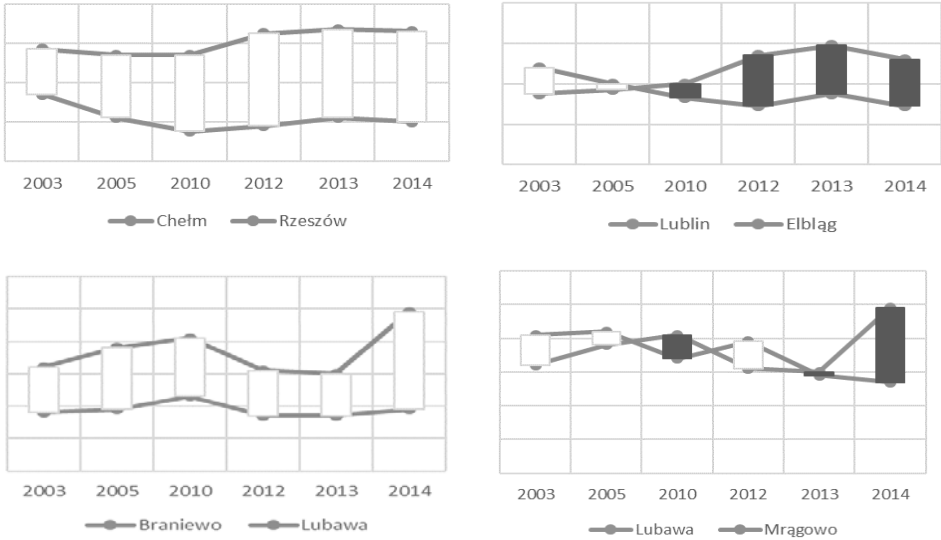
Tabela 4. Zmiany wskaźnika syntetycznego w relacji rok do roku

	2003		2005		2010		2014	2014/2003
Rzeszów	0,57	↘-0,05	0,54	—0,00	0,54	↗+0,22	0,66	+0,15↗
Chełm	0,34	↘-0,35	0,22	↘-0,32	0,15	↗+0,33	0,20	-0,41↘
Lubawa	0,32	↗+0,19	0,38	↗+0,08	0,41	↗+0,19	0,49	+0,53↗
Braniewo	0,18	↗+0,05	0,19	↗+0,21	0,23	↘-0,17	0,19	+0,05↗
Lublin	0,35	↗+0,05	0,37	↗+0,08	0,40	↗+0,30	0,52	+0,49↗
Elbląg	0,48	↘-0,17	0,40	↘-0,17	0,33	↘-0,12	0,29	-0,40↘
Mrągowo	0,41	↗+0,02	0,42	↘-0,19	0,34	↘-0,20	0,27	-0,34↘

↗ wzrost ↘ spadek — bez zmian

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Ważnym zasobem pozwalającym na rozwój są środki finansowe, ich wzajemne relacje wybranych miast prezentuje rysunek 1. Wskazuje on na pogłębianie się różnic między jednostkami (Rzeszów – Chełm, Lubawa – Braniewo), ale także na zmianę sytuacji wyjściowej (Lublin – Elbląg, Lubawa – Mrągowo).

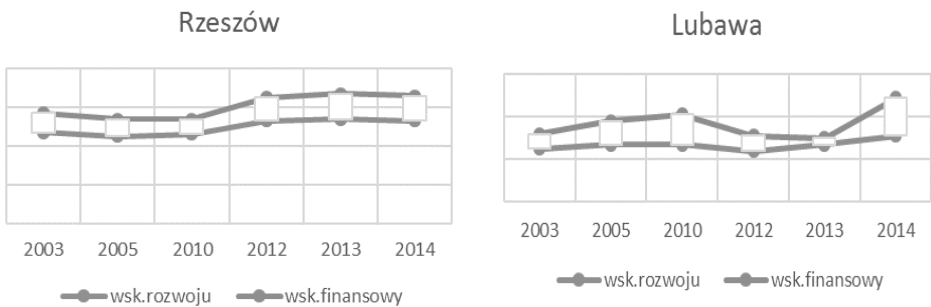

Rys. 1. Relacja wskaźnika kondycji finansowej wybranych miast (luka finansowa)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

MATRYCA OBSZARÓW PERYFERYJNYCH MIAST

Zdolność samorządu terytorialnego do osiągnięcia założonych celów w zakresie rozwoju gminy zależy od jej kondycji finansowej. Można ją oceniać za pomocą różnych wskaźników, wśród których ważne są te o charakterze finansowym, m.in. dochody i wydatki budżetowe, elementy ich struktury, wskaźniki zadłużenia itp. [Jefremienko, Wolska, 2000, s. 8]. Jak widać na rys. 2, poziom kondycji finansowej wpływa na zmiany w poziomie rozwoju.

Rys. 2. Relacja wskaźnika kondycji finansowej i rozwoju wybranych miast

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

Matryca obszarów peryferyjnych działania jednostki terytorialnej pozwala na określenie słabych obszarów jednostki² oraz charakterystykę uwarunkowań decydujących o kształcie badanej zmiennej. Jak wskazuje tabela 5, w przypadku Rzeszowa w ocenie 2003 roku i 2014 roku postęp nastąpił we wszystkich badanych obszarach, najsłabszym z nich jest jednak infrastruktura i środowisko, dla Lubawy – infrastruktura i środowisko, Elbląga – wszystkie analizowane obszary, Lublina – aspekt społeczny i gospodarczy oraz infrastruktura i środowisko, czy dochody.

Tabela 5. Matryca obszarów działania jednostki terytorialnej

	2003 r.					2014 r.				
Rzeszów										
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
wsk. rozwoju			0,47					0,53		
wsk. społeczno-gospodarczy			0,57					0,56		
wsk. infrastruktury i środowiska				0,27					0,38	
wsk. kondycji finansowej		0,60					0,66			
wsk. dochodowy			0,58				0,70			
wsk. wydatkowy		0,61					0,61			
Lublin										
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
wsk. rozwoju			0,54					0,56		
wsk. społeczno-gospodarczy		0,60						0,48		
wsk. infrastruktury i środowiska		0,66					0,68			
wsk. kondycji finansowej			0,45					0,52		
wsk. dochodowy			0,49				0,65			
wsk. wydatkowy			0,41					0,40		

² Przypisanie do grupy w matrycy może nastąpić wg wartości miary syntetycznej obszaru oceny działania jednostki bądź wg wartości zunitaryzowanej zmiennej.

	2003 r.					2014 r.				
Lubawa										
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
wsk. rozwoju				0,25					0,31	
wsk. społeczno-gospodarczy				0,38					0,38	
wsk. infrastruktury i środowiska					0,06					0,06
wsk. kondycji finansowej			0,43					0,49		
wsk. dochodowy			0,45					0,51		
wsk. wydatkowy			0,41					0,47		
Elbląg										
	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
wsk. rozwoju			0,41						0,33	
wsk. społeczno-gospodarczy			0,40						0,34	
wsk. infrastruktury i środowiska				0,36					0,36	
wsk. kondycji finansowej			0,49						0,29	
wsk. dochodowy			0,51						0,31	
wsk. wydatkowy			0,48						0,27	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS.

PODSUMOWANIE

Sytuacja badanych jednostek była zróżnicowana, co wydaje się być związane z ich charakterem gospodarczym. Kolejność miast w rankingu nie zmieniła się zasadniczo w kolejnych badanych latach. Zasoby finansowe są podstawą działania jednostek oraz warunkiem realizowania nałożonych na nie zadań, determinują rozwój, są wyrazem potencjału rozwoju gospodarczego.

Sytuacja finansowa analizowanych miast uzależniona jest m.in. od poziomu dochodów własnych, z PIT i CIT, z podatków i opłat lokalnych. Budżety miast na prawach powiatu uzależnione są także od transferów budżetu państwa. Odpowiedni poziom środków finansowych warunkuje rozwój jednostki oraz zabezpiecza realizację potrzeb jej mieszkańców. Czynnikiem kształtującym kondycję

finansową miast są wydatki budżetowe, będące wyrazem realizowanych przez gminę zadań. Miasta o najwyższych miarach syntetycznych w 2003 r. to Rzeszów, Olsztyn, Sandomierz, w 2005 r. – Krosno, Rzeszów, Iława, w 2010 r. – Rzeszów, Kielce, Sandomierz i 2014 r. – Rzeszów, Lublin, najsłabsze okazały się Sejny, Braniewo, Dynów, Chem. W najlepszej sytuacji wydają być się miasta położone w województwie podkarpackim i lubelskim, w najsłabszej w podlaskim i warmińsko-mazurskim. Wartość wskaźnika wahała się w granicach 0,57–0,13 w 2003 r., 0,54–0,15 w 2010 r. i 0,66–0,19 w 2014 r.

Wskazana metoda daje podstawę oceny i porównania obiektów wielocechowych wg ustalonych kryteriów. Daje podstawę do oceny skuteczności zastosowanych w przeszłości instrumentów rozwoju czy gospodarki finansowej. Pozwala dokonać hierarchizacji wg przyjętych zmiennych. Dają obraz porównawczy pomiędzy obiektami poddanymi analizie, pozwalają wskazać słabsze i lepsze obszary działania jednostki.

BIBLIOGRAFIA

- Bieniasz A., Gołaś Z., 2015, *Kondycja finansowa gmin wiejskich wielkopolski w latach 2007–2011*, „Journal of Agribusiness and Rural Development”, No. 1(35), s. 27–37.
- Bogusz M., Tomaszewski M., 2015, *Wykorzystanie środków pomocowych UE na rozwój przedsiębiorczości w ramach PROW 2007–2011*, „Polityka Ekonomiczna” nr 402, Wydawnictwo UE we Wrocławiu, s. 50–59, <https://doi.org/10.15611/pn.2015.402.05>
- Bury P., Dziekański P., 2012, *Porównanie wybranych elementów budżetów gmin województwa świętokrzyskiego [w:] Gospodarka lokalna drogą rozwoju regionu*, Stowarzyszenie Nauka, Edukacja, Rozwój, Ostrowiec Św.
- Czornik M., 2013, red. P. Dziekański, *Miasto i jego produkty*, „Studia Ekonomiczne”, Wydawnictwo UE w Katowicach, nr 147.
- Domański R., 2006, *Gospodarka przestrzenna*, PWN, Warszawa.
- Dziekański P., 2015, *Wykorzystanie wskaźnika syntetycznego do oceny poziomu rozwoju samorządu na przykładzie gmin wiejskich województwa świętokrzyskiego [w:] Determinanty rozwoju Polski. Finanse publiczne*, red. S. Owsiak, PTE, Warszawa.
- Jeffremienko M., Wolska H., 2000, *Kondycja ekonomiczna miasta*, „Wspólnota. Tygodnik Samorządu Terytorialnego”, nr 2.
- Kisiała W., Stępiński B. (red. nauk.), 2013, *Rola obszarów metropolitalnych w polityce regionalnej i rozwoju regionalnym*, Wydawnictwo UE w Poznaniu, Poznań.
- Kleer J., 2005, *Identyfikacja dóbr wytwarzanych przez sektor publiczny [w:] Sektor publiczny w Polsce i na świecie. Między upadkiem a rozkwitem*, red. J. Kleer, Warszawa.
- Korzeniak G., 2011, *Rozumienie pojęcia rozwoju miasta oraz planowania zintegrowanego [w:] Zintegrowane planowanie rozwoju miast*, red. G. Korzeniak, Instytut Rozwoju Miast Kraków.

- Olak A., Pawlik A. (red.), 2013, *Wrażliwość regionu na zmiany*, WSBiP, Ostrowiec Św.
- Piętak Ł., 2014, *Teoria biegunów wzrostu François Perroux i implementacja jej założeń w Hiszpanii w latach 1964–1975*, „Economics of the 21st century”, nr 1(1)/2014, <https://doi.org/10.15611/e21.2014.1.11>
- Satoła Ł., 2015, *Kondycja finansowa gmin w warunkach zmiennej koniunktury gospodarczej*, „Journal of Agribusiness and Rural Development”, nr 1(35).
- Wysocki F., 1996, *Metody statystycznej analizy wielowymiarowej w rozpoznawaniu typów struktury przestrzennej rolnictwa*, Roczniki AR w Poznaniu, seria: „Rozprawy Naukowe”, z. 266, Poznań.
- Wysocki F., Lira J., 2005, *Statystyka opisowa*, Wydawnictwo AR, Poznań.
- Zeliaś A. (red.), 2000, *Taksonomiczna analiza przestrzennego zróżnicowania poziomu życia w Polsce w ujęciu dynamicznym*, Wydawnictwo AE w Krakowie, Kraków.

Streszczenie

Problematyka artykułu obejmuje przestrzenne zróżnicowanie, analizę i ocenę zjawiska wieloaspektowego, jakim jest kondycja finansowa. Celem artykułu jest analiza kondycji finansowej oraz pokazanie jej przestrzennego zróżnicowania na przykładzie miast makroregionu Polski Wschodniej w latach 2003, 2005, 2010, 2014. Ocena za pomocą wskaźnika syntetycznego prowadzona w kontekście kompleksowego opisu badanego zjawiska daje szansę pełnej identyfikacji sytuacji jednostki. Wybrane zmienne do badania dają obraz możliwości i zdolności do rozwoju, do przyciągania inwestorów i mieszkańców. Miasta realizują ważne zadania zarówno m.in. w sferze socjalnej, jak i infrastrukturalnej. Od ich kondycji finansowej będzie zależeć stopień zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej. Najlepsze miasta w 2003 r. to Rzeszów, Olsztyn, Sandomierz, Mielec, w 2005 r. – Krosno, Rzeszów, Iława, Puławy, w 2010 r. – Rzeszów, Kielce, Sandomierz i 2014 r. – Rzeszów, Lublin; najslabsze okazały się Sejny, Braniewo, Dynów, Chełm. W najlepszej sytuacji wydają być się miasta położone w województwie podkarpackim i lubelskim, w najslabszej w podlaskim i warmińsko-mazurskim. Wartość wskaźnika wahała się w granicach 0,57–0,13 w 2003 r., 0,62–0,13 w 2005 r., 0,54–0,15 w 2010 r. i 0,66–0,19 w 2014 r. Otrzymane mierniki uzależnione są od ilości i rodzaju przyjętych zmiennych do badania, dają obraz porównawczy pomiędzy gminami poddanymi analizie, pozwalają wskazać slabsze i lepsze obszary działania jednostki.

Słowa kluczowe: region, rozwój, miasta, kondycja finansowa, wskaźnik syntetyczny

Position and evaluation of the role of cities in the process of development of the region in the context of financial condition (for example macro-Eastern Polish cities)

Summary

The issue of the article includes a spatial differentiation, analysis and evaluation of a multifaceted phenomenon, which is the financial condition. The aim of the article is the analysis of financial condition and present its spatial variation on the example of urban macro-Eastern Polish Europe in the years 2003, 2005, 2010, 2014. The rating using synthetic index conducted in the context of a comprehensive description of the examined phenomenon gives you a chance to fully identify the

individual situation. The selected variables in the study provide a picture of the capabilities and capacity for development, to attract investors and residents. Cities perform important tasks both in the social sphere and infrastructure. Since their financial condition will depend on the degree of meeting the needs of the local community, the value of synthetic measure has improved, worsened or remained unchanged. Best city in 2003 is Rzeszow, Olsztyn, Sandomierz, Mielec in 2005 – Krosno, Rzeszow, Iława, Pulawy, 2010 – Rzeszow, Kielce, Sandomierz and 2014 – Rzeszow, Lublin, the weakest proved Sejny, Braniewo, Dynow, Chem. A city located in the province Podkarpackie and Lublin seems to be in the best situation and in the weakest – Podlasie and Warmia-Mazury. The index value ranged from 0.57–0.13 in 2003. 0.62–0.13 in 2005. 0.54–0.15 in 2010. 0.66–0.19 2014. the resulting measures are dependent on the amount and type of accepted variables to study, report on a comparative analysis between municipalities subjects, help to identify weaker areas and improved functioning of the unit.

Keywords: region, development, city, financial condition, synthetic indicator

JEL: H61, H71, H72, H83, J58, O18